

Az új Polgári Törvénykönyv biztosítási szerződésekre vonatkozó rendelkezései
Jogi hírlevél

Az új Polgári Törvénykönyv biztosítási szerződésekre vonatkozó rendelkezései

A Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda havonta tájékoztatja ügyfeleit hírlevelében a gazdasági jog legfrissebb szabályairól és változásairól, valamint ügyfeleink figyelmére érdemes jogeseteiről.

Jelen hírlevelünkkel fel kívánjuk hívni Ügyfeleink figyelmét a 2014. március 15. napján hatályba lépő új Polgári Törvénykönyv biztosítási szerződésekre vonatkozó rendelkezéseire, melyek számos újítást tartalmaznak a jelenleg hatályos szabályokhoz képest.

Szerkezeti változások

Az új Polgári Törvénykönyv a biztosítási szerződések közös szabályainak lefektetését követően külön fejezetekben rendelkezik a kárbiztosítási-, az összegbiztosítási-, és az egészségbiztosítási szerződések általános és különös szabályairól. A kárbiztosításról szóló fejezeten belül külön rész foglalkozik a felelősségbiztosításokra vonatkozó speciális szabályokkal, míg az összegbiztosítások között kerültek szabályozásra az élet- és balesetbiztosítási szerződések. Az egészségbiztosítási szerződésekkel külön fejezet foglalkozik.

A kódex – szemben a jelenleg hatályos szabályozással – nem tartalmaz a fogyasztói szerződésekre vonatkozó általános rendelkezéseket, ugyanakkor egyes részletszabályok továbbra is többlet-védelmet biztosítanak a fogyasztók részére. A biztosítási szerződések vonatkozásában például az új Polgári Törvénykönyv tételesen felsorolja azokat a szabályokat, amelyekről csak a fogyasztók javára lehet eltérni, másutt pedig kimondja, hogy abban az esetben, amennyiben a szerződő fél fogyasztó, a biztosítási szerződés ráutaló magatartással – azaz a biztosító „hallgatásával” – is létrejöhet, amelynek a gyakorlatban a tömeges szerződéskötések körében van jelentősége.

Csoportos biztosítás

A gyakorlatban jelenleg is nagy számban fordulnak elő csoportos biztosítási szerződések, azonban eddig sem a Polgári Törvénykönyv, sem az ágazati jogszabályok nem tartalmaztak erre a konstrukcióra nézve külön szabályozást.

A csoportos biztosítási szerződésben a biztosítottak körének meghatározása valamely szervezethez való tartozásuk, vagy a szerződő féllel fennálló jogviszonyuk (pl. munkajogviszony) alapján történik. Ez előnyös lehet például a munkavállalókra biztosítási szerződést kötni kívánó munkáltatókra nézve, hiszen a biztosítottak köre anélkül meghatározható, hogy az egyes munkavállalókat külön meg kellene jelölni, vagy az új munkaviszonyok létrejöttéről, és korábbiak megszűnéséről minden egyes esetben naprakészen tájékoztatni kellene a biztosítót.

Amennyiben a biztosítási esemény bekövetkezik, azokat a személyeket kell biztosítottak tekinteni, akik ebben az időpontban a meghatározott csoporthoz tartoztak. A csoportos biztosítási szerződés előnye, hogy a szerződő fél és a biztosító közötti biztosítási jogviszony teljesen elválhat a szerződő fél és a biztosított közötti belső jogviszonytól, így a feleknek arra is lehetősége nyílik, hogy a biztosítás akkor is kiterjedjen a biztosítottra, ha az alapjául szolgáló jogviszony (pl. tagsági-, vagy munkaviszony) már megszűnt.

Együttbiztosítás

Az együttbiztosítás jogintézményét – különösen a jelentősebb értékű kockázatvállalások körében – ugyancsak alkalmazták már korábban is a biztosítók, azonban a részletszabályok és az együttbiztosítási szerződés kötelező tartalmi elemei az új Polgári Törvénykönyvben tételesen is szabályozásra kerülnek. Az együttbiztosítási megállapodás alapján a biztosítási kockázatot több biztosító előre rögzített arányban közösen viseli, azonban az egyes biztosítók szolgáltatási kötelezettsége csak a szerződésben meghatározott saját kockázatvállalásuk mértékéig terjed. A felek ún. vezető biztosító kijelölésében is megállapodhatnak, amely a szerződő féllel szemben az együttbiztosításban részt vevő valamennyi biztosítót képviseli. A kódex nem tartalmazza az együttbiztosítás részletes szabályait így azok kidolgozása, egyeztetése a biztosítókra és a velük szerződőkre vár.

Előzetes fedezetvállalás

Szintén a biztosítói gyakorlatból emeli be a szabályozás körébe az új kódex az előzetes fedezetvállalás intézményét azzal, hogy - a felek ilyen tartalmú írásbeli megegyezése esetén - lehetővé teszi, hogy a biztosító kockázatviselésének kezdete olyan időpontra essen, amikor a felek között a biztosítási szerződés még nem jött létre. Az előzetes fedezetvállalás a biztosítási szerződés létrejöttéig, de legfeljebb kilencven napig érvényes, és a létrejött szerződés szerinti biztosítási díjtétel alkalmazandó rá. Amennyiben a felek között végül mégsem jönne létre a biztosítási szerződés, a fizetendő díjat a biztosító egy előre meghatározott módszerrel maga állapítja meg.

A díjfizetési késedelem módosult szabályai

A jelenleg hatályos szabályozás szerint, ha a kötelezettek a hátralékos biztosítási díjat nem fizetik meg, a biztosítási szerződés a díj esedékessé válásától számított harmincadik nap elteltével automatikusan megszűnik. Ez a rendelkezés a gyakorlatban számos jogvitát eredményezett. Ha ugyanis a késedelem időtartama alatt nem következett be biztosítási esemény, a biztosítók rendszerint a harminc napon túli díjfizetést is tolerálták, és a biztosítási szerződést fenntartották, ugyanakkor, ha a törvényes türelmi idő eltelté után következett be biztosítási esemény, úgy a szerződés korábbi megszűntére hivatkoztak. Ezt elkerülendő az új kódex akképpen rendelkezik, hogy amennyiben a szerződő fél a biztosítási díjat nem fizeti meg, a biztosító köteles előbb a teljesítésre írásban, harminc napos póthatáridő megjelölésével felszólítani a biztosítottat, a biztosítási szerződés pedig csak akkor szűnik meg – az esedékesség napjára visszamenő hatállyal -, ha ez a póthatáridő eredménytelenül eltelt.

A biztosítóval szerződő, fizetési késedelembe eső fél számára kedvező szabály a kockázatvállalás helyreállításának (azaz a szerződés ún. reaktiválásának) lehetősége. Amennyiben a szerződés a biztosítási díj meg nem fizetése miatt szűnt meg, úgy a megszűnés napjától számított százhusz napon belül a szerződő fél kérheti a biztosítót a kockázatvállalás helyreállítására az eredeti biztosítási szerződés feltételei szerint – feltéve, hogy a korábban esedékessé vált biztosítási díjat

teljes egészében megfizeti. Álláspontunk szerint nem derül ki egyértelműen az új törvény szövegéből, hogy a fizetési késedelemmel érintett időszakra kiterjed-e a biztosító kockázatviselési kötelezettsége, és milyen időszakra köteles a szerződő fél díjat fizetni. Javasoljuk Ügyfeleinknek, hogy ezen kérdéseket körültekintő módon rendezzék szerződéskötéskor.

Az egyes biztosítási szerződésekre vonatkozó külön szabályok

Kárbiztosítási szerződések

- Újdonság, hogy a szerződő félnek a biztosítási fedezet feltöltésére a felelősség- és balesetbiztosítási szerződések esetében is lehetősége lesz. A fedezetfeltöltés azt jelenti, hogy amennyiben a biztosító által teljesített szolgáltatás miatt az adott időszakon belüli biztosítási összeg csökken, a szerződő félnek lehetősége nyílik arra, hogy – addicionális díj megfizetése mellett – a fedezetet újra „feltöltse” abból a célból, hogy ha ugyanazon biztosítási időszakon belül újból kára keletkezne, a biztosító ismét a teljes biztosítási összeg erejéig váljék kötelezetté a helytállásra.
- A biztosítók számára hátrányos változás, hogy a biztosítási fedezet összege csak akkor csökken a kifizetett összeggel, ha a csökkenésre és a fedezetfeltöltés lehetőségére a biztosító legkésőbb a szolgáltatás teljesülésével egyidejűleg írásban felhívta a szerződő fél figyelmét. Amennyiben a felhívás elmaradt, a biztosító a teljes biztosítási összeg erejéig köteles lesz az esetleges újabb kárért is felelősséget vállalni, anélkül, hogy a többletkockázat ellenértékét a biztosítási díjban érvényesíthetné. Ennek elkerülése érdekében célszerű lehet a fedezetfeltöltés és a biztosítási összeg csökkentésének lehetőségét, és az ennek keretében fizetendő díjtételeket már a biztosítási szerződésben vagy általános szerződési feltételekben rögzíteni, vagy ennek közlését a kárrendezési folyamatba beépíteni.

Felelősségbiztosítási szerződések

- A felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosító szolgáltatási kötelezettsége ki fog terjedni az eljárási költségek megtérítésére – sőt, bizonyos esetekben azok előlegezésére is.
- A jelenleg hatályos Ptk-ban nem szabályozott, garanciális jelentőségű rendelkezés az új Polgári Törvénykönyvben, miszerint a biztosítottnak legalább harminc napos határidőt kell arra biztosítani, hogy a vele szemben közölt kárigényt a biztosítónak bejelentse. Amennyiben a szerződő fél fogyasztó, ettől a határidőtől csak a javára lehet eltérni.

Összegebiztosítás szerződések

- Fontos újdonság, hogy az összegebiztosítások – vagyis az élet-, és balesetbiztosítási szerződések - körében az új Polgári Törvénykönyv kifejezetten megengedi a többszörös biztosítást, vagyis azonos biztosítási kockázatra több biztosítás is érvényesen köthető, és a biztosítók szolgáltatása halmozható.
- A biztosítók az életbiztosítási szerződésekben korábban is gyakran kötötték ki, hogy bizonyos típusú kockázatok vonatkozásában csak a szerződéskötést követő, meghatározott időponttól kezdve vállalnak kockázatot. Ezt a gyakorlatot intézményesíti az új törvénykönyv a várakozási idő fogalmának bevezetésével. A várakozási idő tartama főszabály szerint legfeljebb hat hónap lehet.

- Az új Ptk. kimondja, hogy a biztosító az életbiztosítási szerződést kizárólag a biztosítási kockázat jelentős növekedése esetén mondhatja fel, mely a túlzott kockázatok vállalása alól való szabadulás módja lehet.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy az új Polgári Törvénykönyv fontos dogmatikai újításokat vezet be, továbbá a hosszú évek során kikristályosodott bírói gyakorlatot és a biztosítók szerződéskötési gyakorlatát ülteti át a törvénytövegbe.

A biztosítási szerződésekre vonatkozó új részletszabályoknak és az új Polgári Törvénykönyv általános rendelkezéseinek – így pl. az elektronikus úton történő szerződéskötés és a kártérítési jog új szabályainak – várhatóan jelentős hatása lesz a biztosítók működésére. Az esetleges kockázatok elkerülése és a belső folyamatok hatékonyabbá tétele érdekében érdemes előzetesen áttekinteni a biztosítási tevékenységre vonatkozó új előírásokat, melyben szakértőink készséggel állnak Ügyfeleink rendelkezésére.

A Deloitte Legal

A Deloitte Legal 55 országban található 125 iroda 1100 tapasztalt ügyvédjének egyedülálló hálózata, amely széleskörű jogi szolgáltatásokat kínál. Közép-Európa 17 országában a helyi és nemzetközi ügyfeleket magasan képzett, több mint 150 főből álló, egyebek mellett a pénzügyi szektorra, illetve a termelő és gyártó cégek működésére kiterjedő, széleskörű iparági tapasztalatokkal rendelkező ügyvédcsoport segíti. A hálózat tagjaként működő irodák, szükség esetén a Deloitte más szakértőivel együttműködve, tapasztalataikkal és ismereteikkel a komplex feladatok megoldásában is hatékonyan segítik egymást ügyfeleik nemzetközi képviselői során.

Magyarországon a globális Deloitte Legal hálózat tagjaként végzi tevékenységét a Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda, amely a Deloitte Magyarország együttműködő partnere.

További információ: www.deloittelegalce.com és www.deloittelegal.hu.

Elérhetőségek

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban bármilyen észrevétele, hozzáfűzni valója van, kérjük, vegye fel a kapcsolatot szakértőinkkel az alábbi elérhetőségeken:

Dr. Erdős Gábor

Ügyvéd – Partner Associate

Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda

Tel : +36-1-428- 6813

Email : gerdos@deloitteCE.com

Dr. Szarvas Júlia

Ügyvéd – Partner Associate

Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda

Tel : +36-1-428-6465

Email: jszarvas@deloitteCE.com

Dr. Papp Anna Katalin

Ügyvéd – Managing Associate

Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda

Tel : +36-1-428-6736

Email : apapp@deloitteCE.com

Dr. Baracsi Anita

Ügyvéd – Senior Associate

Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda

Tel : +36-1-428-6844

Email : abaracsi@deloittece.com

A jelen dokumentum és a benne foglalt valamennyi információ a Deloitte Magyarország társaságaitól származik és célja, hogy bizonyos témakör(ök)ben általános információkkal szolgáljon, de nem tárgyalja az adott témakör(öke)t annak teljességében.

A jelen dokumentumban megadott információk nem minősülnek számviteli, adóügyi, jogi, befektetési, tanácsadási illetve egyéb szakmai szolgáltatásnak. Ezek az információk nem képezhetik ügyfeleink üzleti döntéseinek kizárólagos alapját. Ügyfeleinket arra kérjük, hogy pénzügyeiket vagy üzletvitelüket befolyásoló bármely döntésük meghozatala, vagy a döntés szerint történő lépés megtétele előtt kérjék képzett szakmai tanácsadóink véleményét.

A jelen dokumentum és a benne foglalt információk tájékoztató jellegűek és társaságaink aktuális helyzetét tükrözik, de nem szolgálnak a Deloitte Magyarország cégei által tett jognyilatkozatként és társaságaink nem vállalnak felelősséget sem a jelen dokumentummal sem a benne foglalt információkkal, illetőleg semminemű teljesítési vagy minőségi megfeleléssel kapcsolatban. A Deloitte Magyarország cégei nem felelnek a szolgáltatásaik piacképességére, vagy adott célra való alkalmassága, jogtisztasága, versenyképessége, biztonsága és pontossága vonatkozásában.

Ügyfelünk a jelen dokumentumot és a benne foglalt információkat a saját felelősségére használja, és teljes mértékben felelősséget vállal a jelen dokumentum és a benne foglalt információk használatából eredő következményekért, esetleges veszteségeikért. A Deloitte Magyarország cégei nem vonhatók felelősségre jelen dokumentum, vagy a benne foglalt információk felhasználásával kapcsolatosan felmerülő sem közvetlen sem közvetett károkért, egyéb veszteségeikért.

Ha a fenti rendelkezések bármelyike bármilyen okból nem érvényesíthető, a többi rendelkezés továbbra is hatályban marad és alkalmazandó.

A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, valamint adó-, vezetési, pénzügyi tanácsadási és jogi szolgáltatásokat (ügyfeleinknek együttműködő ügyvédi irodánk, a Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai Ügyvédi Iroda nyújtja a jogi tanácsadási szolgáltatásokat) állami és magáncégek részére egyaránt. Több mint 150 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte világszínvonalú szakértelemével és minőségi szolgáltatásaival segíti ügyfeleit abban, hogy megfeleljenek az előttük álló üzleti kihívásoknak. A Deloitte mintegy 200 000 szakértője egytől egyig arra törekszik, hogy a kiválóság mércéjévé váljon.

A Deloitte név az Egyesült Királyságban "company limited by guarantee" formában alapított Deloitte Touche Tohmatsu Limited társaságra és tagvállalatainak hálózatára utal, melyek mindegyike önálló, egymástól elkülönülő jogi személy. A Deloitte Touche Tohmatsu Limited és tagvállalatai jogi struktúrájának részletes bemutatását a következő link alatt találja:

www.deloitte.hu/magunkrol.